

UZASADNIENIE

Pozwem wniesionym w dniu 17 lutego 2017 r. powód P. B. (1) wniósł o zasądzenie od pozwanego Skarbu Państwa – Zakładu Karnego w P. kwoty 14 000,00 zł tytułem odszkodowania z powodu niezapewnienia należytych warunków odbywania kary pozbawienia wolności, w szczególności braku ciepłych posiłków w czasie konwojowania. Powód wniósł o zwolnienie go od obowiązku ponoszenia kosztów sądowych, tj. opłaty sądowej od pozwu oraz ustanowienie pełnomocnika procesowego z urzędu. Ponadto powód wskazał, iż wnosi o nieobciążanie go kosztami procesu.

Postanowieniem z dnia 4 maja 2017 r. referendarz sądowy zwolnił powoda od obowiązku uiszczenia opłaty sądowej od pozwu w całości (k. 15). Wniosek powoda o ustanowienie pełnomocnika procesowego oddalono (k. 16).

W piśmie z dnia 12 maja 2017 r. powód zażądał od pozwanego zapłaty 20 000,00 zł z tytułu zadośćuczynienia z powodu braku opieki medycznej. Uzasadniał, że 12 (...) r. doznał złamania śródrecza lewej ręki. Powód wskazał, iż jest leworęczny i uczęszcza do szkoły (II klasa liceum). Powód wskazywał, iż informował zarówno wychowawców, jak i oddziałowych o zaistniałej sytuacji, jednocześnie prosząc o doprowadzenie go na wizytę lekarską. Przez okres dwóch tygodni władze ZK nie podjęły żadnych działań zmierzających do udzielenia powodowi stosownej pomocy medycznej. Z uwagi na doznany uraz i założenie gipsu powód zmuszony został do odroczenia pisemnych egzaminów częściowych. Egzaminy powoda zostały odroczone do 10 maja 2017 r. ze wskazaniem, iż jest to ostateczny termin. Na ten sam dzień wyznaczono powodowi wizytę u lekarza specjalisty w Wojewódzkim Szpitalu (...) w P. celem zdjęcia opatrunku gipsowego. Powód samodzielnie zdjął gips bowiem chciał przystąpić do egzaminów. Powód wskazał, że do złamania doszło na terenie szkoły przy Zakładzie Karnym w P. na skutek uderzenia o kratę i wystający tam dospawany kawałek blachy. (k. 18).

W piśmie z 30 kwietnia 2018 r. powód rozszerzył żądanie pozwu. Wniósł o zasądzenie na swoją rzecz kwoty 30 000,00 zł tytułem zadośćuczynienia za doznaną krzywdę i uszczerbek na zdrowiu w związku z brakiem dostępu do stomatologa. Podniósł, że wobec problemów z uzębieniem nie może normalnie jeść i z tego powodu schudł ok. 8 kg (k. 79).

W piśmie z 21 maja 2018 r. powód zgłosił kolejne żądanie. Wniósł o zapłatę zadośćuczynienia w wysokości 20 000,00 zł w związku z doznaną krzywdą na skutek złamania nogi. Powód wskazał, iż w dniu 16 (...)r. schodząc po drabince z łóżka piętrowego, która była nieprawidłowo zamocowana, spadł na skutek jej odchylenia i doznał złamania nogi. Powód tego samego dnia został doprowadzony do lekarza chirurga, a następnie przewieziony do Wojewódzkiego Szpitala (...) w P. celem założenia gipsu. Przyczyną zdarzenia była nieprawidłowo (wadliwie) zamocowana drabinka (k. 103).

Precyzując żądanie pozwu powód ostatecznie wniósł o zasądzenie od pozwanego zadośćuczynienia z tytułu braku ciepłego posiłku – 14 000,00 zł, z tytułu złamania śródrecza – 20 000,00 zł, z tytułu braku dostępu do stomatologa – 30 000,00 zł oraz z tytułu złamania nogi – 20 000,00 zł (k. 138).

Co do każdego z tych roszczeń pozwany wnosił o oddalenie.

Odnosnie zarzutu niezapewnienia ciepłego posiłku w okresie konwojowania, pozwany odwołał się do obowiązującego zarządzeniem nr 23/(...) Dyrektora Generalnej Służby Więziennej, zgodnie z którym wyżywienie dla osadzonego planowanego do udziału w czynnościach poza terenem jednostki, może być realizowane w formie suchego prowiantu. Wskazał w związku z tym, że wszystkie posiłki zapewnione powodowi spełniały wszystkie wymogi pod względem jakościowym, ilościowym i odżywczym.

Odnosnie drugiego żądania, pozwany podniósł, że powód został w sposób właściwy zaopatrzony, zastosowano również adekwatne procedury lekarskie. Zdaniem pozwanego, powód nie udowodnił przesłanek odpowiedzialności, nadto przyczynił się do ewentualnego pogorszenia swojego stanu zdrowia nie poddając się procesowi leczenia (tj. odmowa wyjazdu do poradni ortopedycznej).

Odnosząc się do żądania zadośćuczynienia w związku z brakiem pomocy stomatologicznej, pozwany wskazał, iż w Zakładzie Karnym w P. lekarz stomatolog zatrudniony jest w pełnym wymiarze godzin, a przyjęcia pacjentów odbywają się zgodnie z harmonogramem według kolejności zgłoszeń. Jak wynika z dokumentacji medycznej powód nie stawiał się na wizytę w dniu 24 (...) r. Następną wizyta odbyła się natomiast w dniu 21 (...) r. (k. 108). Roszczenie to pozwany uznał także za niezasadne.

W stosunku do roszczenia związanego z urazem nogi pozwany wskazał, iż powód nie zgłaszał w chwili doznania urazu, iż wypadek nastąpił na skutek zaniedbań czy niewłaściwych działań ze strony pozwanego przejawiającego się w niezapewnieniu właściwego wyposażenia celi (k. 122).

Sąd ustalił, następujący stan faktyczny:

P. B. (1) odbywa kare pozbawienia wolności w Zakładzie Karnym w P.. W (...) roku powód uczęszczał do szkoły przy Zakładzie Karnym w P., wówczas do II klasy liceum. W dniu 12 (...) r. idąc na zajęcia szkolne z całą grupą osadzonych, na schodach powód uderzył o wystającą blachę na skutek czego doznał urazu w postaci złamania lewego śródreżca – tj. IV kości śródreżca lewego. Powód zgłosił zdarzenie wychowawcy, wskazywał okoliczności zajścia i poprosił o pomoc medyczną. Pomoc nie została udzielona. Po awanturze, która wywołał powód tłukąc talerz na stołówce, 25 (...) roku został doprowadzony do lekarza ambulatorium, który zlecił zdjęcie Rtg. Na wizytę lekarską powód został dowieziony do Wojewódzkiego Szpitala (...) w P. 26 (...) roku. Zdjęcie RTG wykazało, iż powód doznał nieprzemieszczonego złamania lewego śródreżca. Założono opatrunek gipsowy i zalecono kontrolę w poradni ortopedycznej. Powód zażywał leki przeciwbólowe. Wykonywanie jakichkolwiek czynności przez powoda było utrudnione. (twierdzenia powoda)

(dowód: opinia biegłego z zakresu ortopedii – k. 204 – 205; opinia uzupełniająca – k. 223, twierdzenia powoda).

Z uwagi na doznany uraz ręki powód wystąpił o odroczenie egzaminów pisemnych. Egzaminy zostały odroczone do dnia 10 (...) r. Powód z uwagi na założony opatrunek gipsowy, jak również brak pełnej sprawności ręki, a jest osobą leworęczną, nie był w stanie przystąpić do egzaminów w szkole. Powód nie otrzymał zaliczenia semestru.

Odnosnie okoliczności dotyczących doznania przez powoda urazu śródreżca Sąd dokonał ustaleń na podstawie twierdzeń powoda (k.49v), które zostały potwierdzone zeznaniami świadka A. B. (k. 90v) i P. J. (k. 90v), świadka M. O. (k. 185v- 186) oraz opinią biegłego sądowego lekarza specjalisty z zakresu ortopedii. Twierdzenia powoda i zeznania świadków były spójne, tworzyły jedną całość, stąd zostały uznane za wiarygodną relację zdarzenia. Opinia biegłego oceniana z punktu widzenia fachowości i rzetelności, także została uznana za wiarygodny dowód w sprawie. Nie ma wątpliwości, że złamanie powstało w okresie do 3 – 4 tygodni wstecz licząc od daty wykonania zdjęcia RTG, czyli od 26 (...). A więc uraz mógł powstać w okresie od 6 do 26 (...) r. Zdjęcie RTG uwidacznia złamanie nieprzemieszczone, bez cech odczynu zrostowego. Gdyby uraz powstał przed 6 (...)r. na zdjęciu widoczne byłyby odczyny zrostowe, których nie widać na zdjęciu z 26 (...) r. Biegły wskazał również, iż okoliczności podawane przez powoda co do sytuacji w jakiej doszło do urazu, wskazują, iż taki mechanizm prezentowany przez powoda może spowodować doznanie właśnie takiego urazu.

Powód kilkakrotnie od czasu pobytu w Zakładzie Karnym w P. tj. od (...) roku był doprowadzany na czynności procesowe, w tym do Sądu Rejonowego w Płocku. W okresie dwóch lat licząc wstecz od dnia złożenia pisma 20.(...) roku

(k. 14) powód uczestniczył w około 15-stu wyjazdach na konsultacje medyczne całodniowe, czynności procesowe poza jednostką Zakładu Karnego. Wówczas otrzymywał suchy prowiant na cały dzień, nie otrzymywał ciepłego posiłku. (twierdzenia powoda k. 233v)

W Zakładzie Karnym w P. jest zatrudniony stomatolog. Na wizytę osadzeni oczekują około 4 tygodni, a przyjęcia pacjentów odbywają się zgodnie z harmonogramem wg kolejności zgłoszeń. Przyjęcia pacjentów poza kolejnością odbywają się w sytuacjach nagłych, zagrażających życiu lub zdrowiu w dniu zgłoszenia. (pismo k. 109) Powód korzystał z pomocy dentysty. Na początku roku (...) r z jednego z zębów (powód nie potrafił określić z którego) wypadła plomba.

Przeprowadzono leczenie kanałowe. (twierdzenia powoda k. 91 i 233v) Powód nie stawił się na wizytę stomatologiczną 24.(...) roku. (k. 108) Odmówił wyjścia z celi (k. 109). Kolejna wizyta odbyła się 21.(...) r. podczas której udzielono powodowi świadczenia z zakresu stomatologii zachowawczej.

16 (...) rok powód odbywał karę w celi (...). Schodząc z łóżka piętrowego, oderwała się drabinka, bowiem była umocowana na trzech a nie na czterech śrubach. Noga powoda utkwiała między szczeblami. Powód upadł. Na skutek tego zdarzenia powód doznał urazu lewego łokcia, kolana lewego, podudzia lewego i stawu skokowego lewego. Zlecono wówczas pilny transport do (...) Wojewódzkiego Szpitala (...) w P.. Z uwagi na zmiany w obrębie kostki przyśrodkowej nogi lewej założono but gipsowy. Zalecono zakaz obciążania kończyny i korzystanie z dwóch kuli łokciowych. Powód zażywał leki przeciwbólowe, chodził w gipsie przez 10 dni. Gips zdjęto 28.(...) roku (twierdzenia powoda, zeznania świadka P. B. (2) k. 185, pismo k. 123)

Sąd pominął dowód z zeznań świadków R. B., A. N., M. W., P. Z., R. S., M. P., R. C. wobec cofnięcia ich przez powoda.

Sąd zważył, co następuje:

Zgłoszone przez powoda roszczenia zasługiwały na uwzględnienie w części, tj. częściowo w zakresie żądania zadośćuczynienia z tytułu złamania śródreźca oraz złamania nogi. Sąd z tego tytułu zasądził na rzecz powoda kwotę 6500,00 zł, przy czym z tytułu złamania śródreźca kwotę 4000,00 zł a z powodu pęknięcia nogi 2500,00 zł. (pkt 1 wyroku)

Okoliczności faktyczne podane przez powoda nakazywały rozważyć zasadność jego żądania w oparciu o treść art. 445 § 1 k.c. w zw. z art. 444 k.c., skoro powoływał się na dyskomfort odbywania kary ze względu na niezapewnienie opieki medycznej w sytuacji uszkodzenia śródreźca lewej ręki, niezapewnienie ciepłego posiłku w dniu nieobecności osadzonego w Zakładzie Karnym, brak opieki stomatologa i przyczynienie się do pęknięcia nogi. Na podstawie każdego faktu powód formułował żądanie zapłaty zadośćuczynienia, zatem winien wykazać (udowodnić), że po stronie pozwanej nastąpiło zachowanie, które naruszyło dobro osobiste powoda, zaś na pozwanym spoczywał obowiązek wykazania (udowodnienia), że zachowanie pozwanego nie nosiło cech bezprawności. Roszczenia powoda mają swe źródło w treści art. 448 k.c. w zw. z art. 23 k.c. i art. 24 k.c.

Biorąc pod uwagę ustalenia faktyczne w Zakładzie Karnym w P. dopuszczono się zaniedbania, w postaci niezapewnienia powodowi opieki medycznej w sytuacji gdy doszło na terenie tego zakładu do uszkodzenia ciała powoda. Nie ulega wątpliwości, że powód doznał pęknięcia śródreźca lewej ręki w połowie kwietnia (...) roku a do lekarza został doprowadzony dopiero 26 (...) roku, po licznych skargach, żądaniach powoda, który wywołał w końcu awanturę na stołówce. Biegły ortopeda nie miał wątpliwości, że doszło do pęknięcia śródreźca, i że tego typu uszkodzenie powodują nie tylko dyskomfort ale uniemożliwią prace umysłowo i utrudnią wykonywanie czynności życia codziennego. Pozwany zbagatelizował zgłoszone przez powoda dolegliwości. Powód jest leworęczny, ręka nie była po urazie zabezpieczona, sprawiała powodowi ból, zażywał leki przeciwbólowe, nie mógł przystąpić do egzaminu. Okoliczności te sąd uwzględnił orzekając o wysokości zadośćuczynienia. Chociaż ocenił, że żądanie powoda jest wygórowane, to uznał, że co do zasady ma on racje, a przyznana kwota 4000,00 zł jest adekwatną do poniesionej krzywdy. Sąd orzekł jak w pkt 1 wyroku.

Sąd uznał także za uzasadnione roszczenie związane ze zdarzeniem w którym powód schodząc z piętrowego łóżka łamał nogę. To na pozwanym ciąży obowiązek zapewnienia powodowi takich warunków odbywania kary pozbawienia wolności, które są dla niego bezpieczne i godne. Nie ulega wątpliwości, co wykazał powód, że nieprawidłowe zamontowanie drabinki było przyczyną jego upadku a w konsekwencji uszkodzenia ciała. Powód przez 10 dni chodził korzystając z kuli, bowiem miał pękniętą nogę. W tym stanie rzeczy, nawet udzielenie szybkiej pomocy medycznej nie zniwelowało skutku jakim było pęknięcie nogi. Okoliczności te legły u podstaw przyznania powodowi kwoty 2500,00 zł z tytułu zadośćuczynienia za doznaną krzywdę. W pozostałym zakresie żądanie sąd uznał za nieuzasadnione.

Materiał dowodowy zgromadzony w sprawie nie pozwalał postawić pozwanemu zarzutu odpowiedzialności za krzywdę w związku z niezapewnieniem opieki stomatologicznej i niezapewnienia posiłku ciepłego w przypadku nieobecności

powoda w Zakładzie Karnym. Nie zostało bowiem wykazane, że jakakolwiek krzywda wystąpiła. Przede wszystkim, że jakiegokolwiek dobro osobiste powoda zostało naruszone.

Powód skarżył się, że nie został doprowadzony na czas do stomatologa co spowodowało, że z powodu bólu zęba powód nie mógł jeść, schudł a ząb obumarł. Okoliczności tych powód jednak nie udowodnił. Same twierdzenia powoda, w sytuacji kwestionowania ich przez pozwanego, nie mogą być dowodem. Powód nie wnioskował chociażby o przesłuchanie świadków, którzy te okoliczności by potwierdzili, co mogłoby ewentualnie uzasadniać decyzje sądu o powołanie biegłego specjalisty z urzędu w celu ustalenia prawidłowości leczenia zęba, w kontekście zbyt późnego doprowadzenia powoda do dentysty. Faktem jest natomiast, że mimo wyznaczenia wizyty lekarskiej powód odmówił wyjścia z celi. Powód nie wykazał jakoby opieka ta była sprawowana w sposób nieprawidłowy. Lekarz stomatolog jest zatrudniony w ZK w pełnym wymiarze godzin. Przyjęcia pacjentów na wizyty lekarskie, w tym wizyty stomatologiczne odbywają się zgodnie z harmonogramem przyjęć. Pacjenci na wizyty stomatologiczne przyjmowani są według kolejności zgłoszeń z oddziałów mieszkalnych w poszczególnych dniach tygodnia. Odbywają się również przyjęcia pacjentów poza kolejnością, do których dochodzi w sytuacjach nagłych, zagrażających życiu lub zdrowiu. Przyjęcia takie odbywają się w dniu zgłoszenia. Jak jednoznacznie wynika ze zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego, powód pomimo zgłaszanych dolegliwości bólowych, nie stawiał się na wyznaczoną (planowaną) wizytę stomatologiczną w dniu 24 (...) r. Kolejna wizyta stomatologiczna odbyła się natomiast 21 (...) r., kiedy to osadzonemu udzielono świadczenia z zakresu stomatologii zachowawczej. Należy więc wskazać, iż pomimo zgłaszanych dolegliwości powód sam zrezygnował z możliwości udzielenia mu stosownej pomocy stomatologicznej. Ponadto sam czas oczekiwania na kolejną wizytę, tj. 4 tygodnie, nie wydaje się również w ocenie Sądu okresem bardzo długim. Niejednokrotnie dla porównania obywatele w warunkach wolnościowych oczekują na wizytę od 2 do 4 tygodni. Nawet w przypadkach ostrych stanów stomatologicznych (co nie miało miejsce na gruncie niniejszej sprawy) w warunkach Ambulatorium Pomocy Doraźnej również nierzadko oczekują kilka godzin stosując okresową podaż środków przeciwbólowych, a procedury lecznicze nie odbiegają od zastosowanych w Zakładzie Karnym w P.. Powód nie doznał żadnego uszczerbku na zdrowiu, a rozmiar ewentualnych cierpień mógł być skutkiem udania się na planowaną wizytę stomatologiczną.

Mając na uwadze powyższe roszczenie w tym zakresie nie zasługiwało również na uwzględnienie.

Wobec niewykazania przesłanek odpowiedzialności pozwanego w postaci szkody niemajątkowej, bezprawności i związku przyczynowego oraz powstałej krzywdy, powództwo podlegało oddaleniu.

Odnośnie żądania powoda zadośćuczynienia z tytułu braku ciepłych posiłków w okresie konwojowania (podjęcia czynności z osadzonym poza Zakładem Karnym) należy wskazać, iż powód nie przedstawił jakichkolwiek dowodów w tym zakresie. Tym samym twierdzenia pozwanego, że wydawane posiłki były zróżnicowane oraz przyrządzone zgodnie z obowiązującymi przepisami, zgodnie z zasadami racjonalnego i prawidłowego żywienia, a wartość dzienna posiłków zawierała właściwe normy, nie zostały podważone. Sąd przyjął za pozwanym, że w czasie transportów organizowanych przez Zakład Karny w P. powód otrzymywał odpowiednie wyżywienie. Zgodnie z obowiązującym zarządzeniem nr 23/17 Dyrektora Generalnego Służby Więziennej, a także wcześniejszymi zarządzeniami nr 31/15 i 66/10, wyżywienie dla osadzonego planowanego do udziału w czynnościach poza terenem jednostki może być realizowane w formie suchego prowiantu.

Ponadto w ocenie Sądu, brak w czasie całonocnego transportu ciepłego posiłku, przy zapewnieniu suchego prowiantu, chociaż powoduje dyskomfort, to nie stawi naruszenia godności.

Wobec powyższego roszczenie w tym zakresie zostało oddalone.

O kosztach sądowych w punkcie 3) wyroku orzeczono na podstawie art. 113 ust. 1 i 4 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych.

O kosztach procesu orzeczono w pkt 4) wyroku wobec powoda na podstawie art. 102 k.p.c.

Ogólną zasadą rządzącą orzeczeniem o kosztach jest tzw. odpowiedzialność za wynik procesu, którą wprowadza art. 98 § 1 k.p.c. Oznacza ona, iż strona która przegrała spór zobowiązana jest zwrócić stronie przeciwnej koszty niezbędne do celowego dochodzenia jej praw. Kryteria zaliczania kosztów procesu do niezbędnych wprowadza § 2 i 3 tegoż przepisu. Kodeks postępowania cywilnego przewiduje jednak w art. 102 możliwość odstąpienia od zasady wprowadzonej w art. 98, dotyczy to jednak tylko wypadków szczególnie uzasadnionych. Przepis ten urzeczywistnia zasadę słuszności i jako wyjątkowy nie podlega wykładni rozszerzającej. Nie konkretyzuje on pojęcia „wypadków szczególnie uzasadnionych”, toteż ich kwalifikacja należy do sądu, który – uwzględniając całokształt okoliczności konkretnej sprawy – powinien kierować się własnym poczuciem sprawiedliwości, które jednak nie może być dowolne i winno być uzasadnione w sposób umożliwiający jego weryfikowalność w postępowaniu zażaleniowym. Zastosowanie przepisu art. 102 k.p.c. nie wymaga osobnego wniosku od strony przegrywającej. Do kręgu okoliczności branych pod uwagę przez sąd przy ocenie przesłanek z art. 102 k.p.c. należą zarówno fakty związane z samym przebiegiem procesu, jak i będące „na zewnątrz” procesu, zwłaszcza dotyczące stanu majątkowego i sytuacji życiowej strony (vide: Komentarz do kodeksu postępowania cywilnego, pod redakcją T. Erecińskiego, Wyd. Prawnicze, Warszawa 1997, s. 196). Okoliczności te powinny być oceniane przede wszystkim z uwzględnieniem zasad współżycia społecznego (zob. post. SN z 14 stycznia 1974 roku, II CZ 223/73, niepubl.). W orzecznictwie Sądu Najwyższego do kręgu tych okoliczności zalicza się m.in. wyjątkowo ciężką sytuację strony przegrywającej (zob. wyrok SN z 17 listopada 1972 roku, I PR 423/72, OSNC 1973, Nr 7-8, poz. 138). W niniejszej sprawie, zdaniem Sądu, po stronie powoda zachodzą „szczególnie uzasadnione” przesłanki, usprawiedliwiające zastosowanie art. 102 k.p.c. gdyż ze złożonego oświadczenia wynika, iż nie posiada żadnego majątku ani żadnych dochodów. Obecnie nie ma on możliwości zarobkowych ponieważ nadal odbywa karę pozbawienia wolności. W tych warunkach obciążenie go kosztami procesu nie byłoby uzasadnione, gdyż nie miałby faktycznej możliwości ich uiszczenia.

Z:/

1. odpis orzeczenia wraz z uzasadnieniem doręczyć:

- pozwanemu- SP- zakład Karny w P.

2. kal.14 dni.

P., dnia 13 listopada 2019r.